

KST LAW

Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılması Rehber Özeti

Kişisel Verileri Koruma Kurumu ("**Kurum**"), 2 Ocak 2025 tarihinde 12 Mart 2024 tarihinde değiştirilen kişisel verilerin yurt dışına aktarılması şartlarının uygulanmasına ilişkin yol gösterici nitelikteki beklenen rehberini ("**Rehber**") yayımladı.

Rehber, Avrupa Birliği mevzuatı ve düzenleyici kurumların kriterlerini de dikkate alarak, yurt dışına kişisel veri aktarımının hukuki çerçevesini örneklerle somutlaştırmayı hedeflemektedir. Temel olarak aşağıdaki konular ele alınmıştır:

- 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanun'un ("**Kanun**") yer bakımından uygulama alanı;
- Kişisel verilerin yurt dışına aktarılması ("**Yurt Dışına Aktarım**") kavramının açıklanması;
- Kanun'un 9. maddesinde yer verilen şartların uygulanma usul ve esasları.

Kanun'da yapılan değişiklikler sonrasında, özellikle veri sorumlusu olan taraflar ve Yurt Dışına Aktarım niteliği taşıyan kişisel veri işleme faaliyeti yürüten tarafların, süreçlerini bu Rehberi dikkate alarak planlaması önem arz etmektedir.

Rehber'de öne çıkan hususlara ilişkin özetimiz aşağıdadır

Yurt Dışına Veri Aktarımı Geçmişte Nasıl Yürütülüyordu?

1 Haziran 2024 tarihine kadar, Kişisel Verileri Koruma Kurumu'na ("**Kurum**") toplamda **86** adet taahhütname başvurusu yapılmış, ancak bunlardan yalnızca **10** tanesi kabul edilmiştir. Ayrıca, **3** adet Bağlayıcı Şirket Kuralı başvurusu yapılmış olmasına rağmen, bu başvurular usul ve esasa ilişkin eksiklikler nedeniyle kabul edilmemiştir.

Dolayısıyla uygulamada, genellikle sadece ilgili kişilerin açık rızalarının alınması suretiyle yurt dışına veri aktarımı yapılmış, ancak bu durum, özellikle ticari hayatta yaygın olarak kullanılan ve çoğu yurt dışında barındırılan bulut tabanlı yazılımların hukuka uygun şekilde kullanımını neredeyse imkânsız hale getirmiştir. Bu durum, hem yerli şirketlerin uluslararası iş birliklerini zorlaştırmış hem de ülkemize yapılacak yatırımları engellemiştir.

Avrupa Birliği, 2018 yılında yürürlüğe giren Genel Veri Koruma Tüzüğü ("**GDPR**") ile, dijitalleşme ve ticari hayatın dinamiklerini dikkate alarak veri aktarımı konusunda esneklik sağlayacak yeni yöntemler getirmiştir. Türkiye'de de bu gelişmelere paralel olarak, yurt dışına veri aktarımını düzenleyen Kanun'un 9. maddesi, GDPR doğrultusunda değiştirilmiş ve sektörel bazda yeterlilik kararı verilebilmesine olanak sağlanmıştır.

Kanun'un Yer Bakımından Uygulama Alanı Nedir?

Kanun kapsamında GDPR'dan farklı olarak yer bakımından uygulama kapsamına ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. Rehber ile birlikte Kanun'un yer bakımından uygulama alanı netleştirilmiştir. Yapılan değerlendirmede yer bakımından uygulama kapsamı "mülkîlik" ilkesi yerine "etki" ilkesi üzerinden yorumlanmaktadır. Bu doğrultuda ilgili kişilerin kişisel verilerinin korunması için sadece Türkiye'de yer alan taraflar özelinde değil yurt dışında bulunan tarafların da Kanun kapsamında değerlendirmeye alınacağı vurgulanmıştır.

Yurt Dışına Veri Aktarımı Değerlendirmesindeki Kriterler Nelerdir?

Bir kişisel verinin Türkiye'den yurt dışındaki bir tarafa gönderilmesi, aktarılması ya da erişilebilir kılınması doğrudan Yurt Dışına Aktarım niteliği taşımayabilir. Rehber, bu hususa vurgu yaparak Yurt Dışına Aktarım niteliğinde olan faaliyetler özelinde Kanun'un 9. maddesine uyumun değerlendirileceğini ortaya koymuştur.

Bu kapsamda aşağıdaki 3 kriterin varlığı halinde Yurt Dışına Aktarım durumunun olduğu ve bu aktarımı yürüten tarafların sadece Türkiye'de olmasına bakılmaksızın Kanun'un 9. maddesindeki şartlara uyulması gerektiği hatırlatılmıştır:

i. Kriter

İlgili Kişi Dışındaki Taraflar Arasında Aktarım Olmalı:

Kanun kapsamında veri sorumlu ya da veri işleyen olan bir tarafça ("**Sorumlu Taraf**") yurt dışında bulunan ve Kanun kapsamında Sorumlu Taraf olan bir kişiye aktarım yapılmalı;

ii. Kriter

Kişisel Veriler Yabancı Ülkeye İletilmeli:

Veri aktaran Sorumlu Taraf'ın işlediği kişisel veriler, yurt dışına iletilmeli ya da başka suretle erişilebilir hale getirilmeli; (ör. hesap açılması, bulutta depolama)

iii. Kriter

Aktarım Yapılan Taraf Yabancı Ülkede Olmalı:

Kişisel verinin iletildiği ya da erişimine açılan Sorumlu Taraf yurt dışında mukim olmalıdır.

Yurt Dışına Aktarım Yoksa Kanun'a Uyum Hala Gerekli Midir?

Söz konusu bu 3 kriterin hepsini sağlamayan aktarım durumları ise Yurt Dışına Aktarım niteliğinde olmayıp Kanun'un 9. maddesindeki şartlara uyulma zorunluluğu bulunmamaktadır. Bununla birlikte bu tür bir aktarım Kanun kapsamında kişisel veri işleme faaliyeti niteliğinde ise Kanun'un diğer hükümlerine uyum şartı (ör. aydınlatma yükümlülüğü, VERBIS kayıt yükümlülüğü) devam etmektedir.

- Rehber Örnekleri -

Yurt Dışı Aktarımı Teşkil Etmeyen Durumlar	Yurt Dışı Aktarımı Teşkil Eden Durumlar
<ul style="list-style-type: none"> Türkiye’de yaşıyan bir ilgili kişinin internetten satın aldığı çantanın Türkiye’deki adresine teslim edilmesi için çevrimiçi siteden bir formda ad ve soyadı ile e-posta adresini doldurduğu ve söz konusu internet sitesinin Türkiye’de mukim olmayan ancak Türkiye pazarını hedefleyen üçüncü bir ülkede yerleşik şirket tarafından işletildiği senaryoda, ilgili kişi kişisel verilerini kendisi doğrudan bu şirkete iletmektedir. Dolayısıyla kişisel veriler veri aktaran tarafından aktarılmadığından ve dorudan ilgili kişiden elde edildiğinden yurt dışına kişisel veri aktarımı teşkil etmeyecektir. Benzer şekilde ilgili kişinin çevrimiçi yurt dışında mukim Türkiye’de mukim olmayan otel rezervasyon sitesinin yönettiği bir platform üzerinden rezervasyon yapması halinde kendisi doğrudan kişisel verilerini bu şirkete ilettiğinden yurt dışına kişisel veri aktarımı teşkil etmeyecektir. 	<ul style="list-style-type: none"> Türkiye’de yerleşik bir grup şirketin yurtdışında yerleşik ana şirket tarafından sağlanan merkezi bir insan kaynakları sistemine çalışan bilgilerini yüklenmesi, Türkiye’de yerleşik ilgili kişinin çevrimiçi bir seyahat acentesi aracılığıyla yurt dışındaki bir otelde rezervasyon yapması durumunda, kişisel verilerin Türkiye’deki seyahat acentesi tarafından toplanması ve otel ile paylaşılması, Türkiye’deki bir veri işleyenin yurt dışında yerleşik alt veri işleyene (örneğin, bulut hizmeti sağlayıcıları) veri aktarması durumu, <p>yurt dışına kişisel veri aktarımı olarak kabul edilecektir.</p>

Yurt Dışı Aktarımı İçin Uygunluk Şartları Nelerdir?

Kanun’un 9. maddesinde kişisel verilerin Yurt Dışına Aktarım’ının hukuka uygunluğu için (i) Ön Şart ve (ii) Üç Kademe sistemi düzenlenmektedir.

(i) **Ön Şart:** Kurum, Rehber’de 3 kademe sistemine ilişkin açıklamalardan önce kişisel verinin hukuka uygun bir şekilde yurt dışına aktarılabilmesi için öncelikle Kanun’un 5 ve 6. maddelerinde belirtilen kişisel veri işleme şartlarından birinin sağlanmasının zorunlu olduğuna vurgu yapmaktadır.

Dolayısıyla yurt dışına kişisel veri aktarımının hukuka uygunluğu için (i) ilgili faaliyetin Yurt Dışına Aktarım tanımına uygunluğu ile (ii) Kanun’da belirtilen veri işleme şartlarının mevcudiyeti incelenmeli ve (iii) 3 kademe değerlendirmesi yapılmalıdır:

ÖN ŞART *			
Kanun'un 5 ve 6. maddelerinde belirtilen kişisel veri işleme şartlarından biri var mı?	Evet	→	Yurt Dışına Aktarım Yapılabilir mi? Yurt dışına aktarım 3 kademe değerlendirmesi sonrasında sonuç "Evet" ise yapılabilir.
	Hayır	→	Yurt dışına aktarım yapılamaz; 3 kademe değerlendirmesi aktarımı hukuka uygun hale getirmez.
3 KADEME DEĞERLENDİRMESİ			
1. Yeterlilik Kararı	2. Uygun Güvenceler	3.İstisnai Aktarım*	Yurt Dışına Aktarım Yapılabilir mi?
Var	Yok	Yok	Evet
Yok	Var	Yok	Evet
Yok	Yok	Var	Evet
Yok	Yok	Yok	Hayır

İstisnai Aktarım Hallerinde Ön Şart'a Uyum Gerekli Midir?

Hayır. İstisnai aktarım hallerinde ayrıca Kanun'un 5 ve 6. Maddesine uygunluk denetimi yapılmaksızın aktarım yapılabilecektir.

(ii) **3 Kademe Değerlendirmesi:** Kanun değişikliği öncesinde kural olarak ilgili kişinin açık rızasının varlığı halinde yürütülmesi şart koşulan Yurt Dışına Aktarım durumu için açık rıza artık istisnai olarak düzenlenmiştir. Böylece (i) Ön Şart'ın varlığı ve (ii) yer verilen üç basamaklı kademelerden uygun olanı mevcut ise ilgili kişinin açık rızası olmaksızın yurt dışına kişisel veri aktarımı yürütülmesi mümkün hale getirilmiştir.

Buna göre birinci kademe olarak belirtilen yeterlilik kararı, yürütülecek kişisel veri işleme faaliyeti için mevcutsa, aktarımı yapan taraflar sonraki kademelere bakmaksızın yeterlilik kararına dayanarak kişisel verileri hukuka uygun bir şekilde yurt dışına aktarılabilir.

Birinci Kademe – Yeterlilik Kararı Nedir?

Türkiye’den yabancı bir ülkeye kişisel veri aktarımı yapılacağı sırada ilgili yabancı ülkenin kişisel veri aktarımı için “uygun” bulunan bir ülke olmasına ilişkin verilen karar *yeterlilik kararı*dir. Kurum, aktarım yapılacak yabancı ülke, uluslararası kuruluş ya da yabancı ülkedeki sektör hakkında yeterlilik kararı vermekle yetkilidir. Bu doğrultuda Kurum’un verdiği bir yeterlilik kararı varsa, birinci kademe değerlendirmesi yeterli olacak ve kararda uygun görülen yabancı ülkeye yurt dışı aktarımı yapılabilecektir. Rehber’de yeterlilik kararının otomotiv sektörü özelinde verilebileceğine ilişkin örnek verilmiştir.

Yeterlilik Kararı Süresiz Geçerli Midir?

Rehber kapsamında yeterlilik kararının alınma şartları ile alınan kararların gözden geçirilmesinin dört yılda bir yapılabileceği, ülkelerin değerlendirilmesinde yerel mevzuat uygunluğunun inceleneceği ve başta 108 sayılı Sözleşmeye taraf durumunun değerlendirileceği belirtilmiştir. Halihazırda Kurum tarafından verilen bir yeterlilik kararı ise henüz mevcut değildir. Dolayısıyla şu an ki süreçte yurt dışı aktarım süreci olan tarafların ikinci ve üçüncü kademeyi dikkate alması gerekmektedir.

İkinci Kademe – Uygun Güvenceler Nelerdir?

Birinci kademe kapsamında yeterlilik kararı mevcut değilse ya da Kurum’un aldığı yeterlilik kararı yürütülecek Yurt Dışı Aktarımı ile ilişkili değilse kişisel veriler ancak (i) aşağıdaki güvencelerin sağlanması ve (ii) ilgili kişinin aktarımın yapılacağı ülkede de haklarını kullanma ve etkili kanun yollarına başvurma imkânının bulunması kaydıyla yurt dışına aktarılabilir.

1

Uygun Güvence – Kurumlar Arası Anlaşma ve Kurum İzni: Kamu, uluslararası ya da meslek kuruluşları arasındaki uluslararası sözleşme niteliğinde olmayan bir anlaşmanın varlığı ve Kurum izni olması hali:

- Uluslararası sözleşme niteliğinde olmayan bu tür anlaşma, kişisel veri aktarımının tarafları arasında akdedilecek olup anlaşmanın müzakere sürecinde Kurum'un görüşüne başvurulması gerekir;
- Bu süreçte, anlaşmanın kişisel verilerin korunmasına yönelik hükümlerinin detaylandırılması ve Kurum tarafından belirlenen standartlara uygunluk sağlanması önem taşımaktadır.

Örnek: Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu ile Avrupa Komisyonu arasında akdedilen idari anlaşma.

2

Uygun Güvence – Bağlayıcı Şirket Kuralı ve Kurum İzni: Grup şirketler arasında bağlayıcı şirket kuralları hazırlanarak Kurum'dan izin alınması hali:

- Ortak bir ekonomik faaliyette bulunan bir teşebbüs grubu içinde yer alan Türkiye'de yerleşik bir veri sorumlusu veya veri işleyen tarafından, aynı grup içinde yer alan yurt dışında yerleşik bir veri sorumlusu veya veri işleyene yapılacak Yurt Dışı Aktarımları için veri sorumluları veya veri işleyenler Kurum'a bağlayıcı şirket kuralları başvurusu yapabilir.

3

Uygun Güvence – Standart Sözleşme: Kurum tarafından ilan edilen standart sözleşmenin varlığı ve bunun Kurum'a bildirilmesi hali;

- Kurum'un ilan ettiği metinler değiştirilmeyerek kullanılmalı;
- Kişisel veri aktarımının taraflarınca veya tarafları temsile ve imzaya yetkili kişilerce imzalanmalı;
- İmzalanma tarihinden itibaren beş iş günü içerisinde Kurum'a sunulmalı.

4

Uygun Güvence – Yazılı Taahhütname ve Kurum İzni: Aktarıma ilişkin yeterli korumayı temin eden hükümleri içerir yazılı taahhütname hazırlanarak Kurum'dan izin alınması halidir.

Üçüncü Kademe – İstisnai Aktarımlar Nelerdir?

Kanun değişikliği ile Yurt Dışına Aktarım'da sürekli aktarım – istisnai aktarım ayrımı yapılmıştır. Tek seferlik olmayan, devamlı ve sürekli Yurt Dışına Aktarım süreçleri için birinci veya ikinci kademe kapsamında şartlara uyum sağlanması gerekmektedir.

Bununla birlikte, bir veya birkaç seferlik yürütülen, istisnai, olağan eylem akışı dışında olan ve birinci ve ikinci kademede sayılan hallere girmeyen Yurt Dışı Aktarım süreçleri için üçüncü kademe kapsamında *son çare uygunluk sebebi* olarak aşağıdaki şartlardan uygun olanın varlığında aktarım yapılabilir. Bu halde Kurum'un izni ya da Kurum'a başvuru şartı aranmaz.

- i. İlgili kişinin yurt dışına aktarımına ilişkin riskler hakkında bilgilendirilerek açık rızasının temin edilmiş olması halinde;
- ii. Aktarımın, ilgili kişi ile veri sorumlusu arasındaki bir sözleşmenin ifası veya ilgili kişinin talebi üzerine alınan sözleşme öncesi tedbirlerin uygulanması için zorunlu olması.
- iii. Aktarımın, ilgili kişi yararına veri sorumlusu ve diğer bir gerçek veya tüzel kişi arasında yapılacak bir sözleşmenin kurulması veya ifası için zorunlu olması.
- iv. Aktarımın üstün kamu yararı için zorunlu olması halinde;
- v. Aktarımın bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu olması halinde;
- vi. Aktarımın rızasını açıklayamayacak durumda bulunan kimsenin kendisinin ya da başkasının hayatı veya beden bütünlüğü için zorunlu olması halinde;
- vii. Kamuya veya meşru menfaati bulunan kişilere açık bir sicilden, sicile erişim için gerekli şartın sağlanması ve meşru menfaati bulunan kişinin talep etmesi halinde.

Hangi Haller İstisnai Aktarım Faaliyeti Olarak Değerlendirilmektedir?

Sürekli Faaliyet	İstisnai (Arızı) Faaliyet
<ul style="list-style-type: none"> Veri alıcısına, bir veri tabanına doğrudan erişim izni verilmesi düzenli ve süreklilik arz eden bir aktarımı olarak kabul edilmektedir. Bir turizm şirketinin müşterilerinin rezervasyon bilgilerine ilişkin yapacağı aktarımlar şirketin olağan faaliyet akışı içinde kabul edileceğinden istisnai değildir. Bir şirket grubunun, iş organizasyonu çerçevesinde bordro ve insan kaynakları faaliyetlerini yurt dışında sürdürmesi halinde düzenli ve süreklilik arz etmesi ve şirketin olağan iş akışı içinde olması sebebiyle istisnai değildir. 	<ul style="list-style-type: none"> Seyahat acentelerinin bireysel müşterilerine ait kişisel verileri, bu müşterilerin yurt dışındaki konaklamalarını organize etmek amacıyla otellere veya diğer ticari ortaklarına aktarmaları arızı niteliktedir. İş sözleşmesinin ifası gereği yurt dışındaki farklı müşterileri ziyaret etmek amacıyla seyahat eden bir satış müdürünün kişisel verilerinin bu müşterilerle toplantı düzenlemek amacıyla işvereni tarafından aktarılması arızı niteliktedir. Bir Türk şirketinin müşterinin ödeme talebini yerine getirmek amacıyla kişisel verileri yurt dışındaki başka bir şirkete aktarması arızı niteliktedir.

Açık Rızaya Dayalı Yurt Dışına Veri Aktarımı Halinde Muhtemel Riskler Hakkında Bilgilendirme Nasıl Olur?

Açık rıza halinde bilgilendirme şartı kişisel verilerin yurt dışına aktarıldığı durumlarda, ilgili kişinin kişisel verilerinin yeterli koruma sağlamayan bir ülkeye aktarılacağı ve bu ülkede verileri korumaya yönelik yeterli güvenlik önlemleri uygulanmadığı kabulünden kaynaklanan *özel riskler* hakkında bilgilendirilmeleri şartıdır. Bu bilgilendirme ilgili kişinin aktarımın özel koşulları hakkında tam bilgi sahibi olarak açık rıza vermesini sağlamaya yöneliktir.

Rehber’de özel riske örnek olarak aktarımın yapılacağı ülkede bir denetim otoritesinin bulunmayabileceği ve/veya veri işleme ilkelerinin ve/veya ilgili kişi haklarının aktarım yapılan ülkede sağlanmayabileceği gibi bilgiler belirtilmiştir.

Yurt Dışı Aktarımında Veri Güvenliğinden Hangi Taraf Sorumludur?

Rehber kapsamında sadece veri sorumlusu tarafın değil Yurt Dışı Aktarımı’nın veri işleyen tarafından yapılması halinde ayrıca veri işleyenin de veri güvenliğini sağlamaktan sorumlu olduğuna vurgu yapılmıştır.

Yurt dışına kişisel veri aktarım süreçleri ile kişisel verilerin korunması mevzuatına ilişkin desteğe ihtiyacınız olması halinde **Veri Koruma Hukuku Departmanımıza** her zaman ulaşabilirsiniz.

Ceren Ceyhan

Head of TMT

ceren.ceyhan@ksthukuk.com

Hatice Nur Arslan

Associate

nur.arslan@Ksthukuk.com

KEY CONTACTS

Bu içerik kamuya açık kaynaklardan ve Kişisel Verileri Koruma Kurumu tarafından internet sitesinde yayınlanan rehber içeriği dikkate alınarak hazırlanmıştır. İçerik; hukuki danışmanlık, avukatlık hizmeti veya sair bir hizmet amacı ya da bu tür hizmete ilişkin reklam, tanıtım amacıyla oluşturulmamıştır.